ECLI:LV:AIRT:2018:0130.C07061617.3.S

Lieta Nr.C07061617

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Aizkrauklē 2018. gada 30. janvārī

Aizkraukles rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S. Vikentjeva,
ar tiesas sēžu sekretāri G. Volkmani,
piedaloties prasītājam /pers. B/, atbildētājai /pers. C/ un atbildētājas pilnvarotajai pārstāvei /pers. Z/,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. B/ maza apmēra prasībā pret /pers. C/ par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

2017. gada 28. augustā Aizkraukles rajona tiesā saņemts /pers. B/ (turpmāk prasītājs) maza apmēra prasības pieteikums pret /pers. C/ (turpmāk atbildētāja) par naudas piedziņu.

Prasītājs prasības pieteikumā norādījis, ka prasības priekšmets ir zaudējumu atlīdzināšana prasītājam, kas radušies atbildētājai neievērojot Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 17. panta noteiktos nosacījumus. Norādīts, ka atbildētāja laika posmā no 2016. gada 26. oktobra līdz 2017. gada 24. martam saņēmusi uzturlīdzekļus gan no prasītāja, gan no Uzturlīdzekļu garantiju fonda, tādējādi pārkāpjot likumu. Uzturlīdzekļi /pers. C/ norādītajā periodā tika pārskaitīti no /pers. F/ konta prasītāja vārdā. Prasītājs uzskata, ka viņam ir radušies zaudējumi, jo atbildētāja neievēroja Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 17. panta pirmās daļas 4. punktu. Zaudējumi 672 EUR apmērā radīti laika periodā no 2016. gada 24. oktobra līdz 2017. gada 28. augustam. Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas zaudējumus 672 EUR apmērā un līgumsodu 445,50 EUR apmērā (paredzamie Uzturlīdzekļu garantijas fonda likumiskie procenti 0,3% apmērā par laika periodu no 2016. gada 24. oktobra līdz 2017. gada 28. augustam, kurus UGF piedzīs no prasītāja) (*lietas 5.-8.lapa*).

Ar Aizkraukles rajona tiesas tiesneses 2017. gada 4. septembra lēmumu /pers. B/ maza apmēra prasības pieteikums pret /pers. C/ par naudas piedziņu atstāts bez virzības līdz 2017. gada 4. oktobrim trūkumu novēršanai (*lietas 25.-27. lapa*). 2017. gada 4. oktobrī trūkumi novērsti.

2017. gada 4. oktobrī saņemts prasītāja iesniegums ar lūgumu pievienot pierādījumus lietā. Iesniegumā norādīts, ka sakarā ar Uzturlīdzekļu garantijas fonda izsniegtu izziņu par atbildētājai izmaksātām naudas summām no 2016. gada 26. oktobra līdz 2017. gada 24. martam, prasītājs maina zaudējumu atlīdzināšanas prasījumu uz 561 EUR pamatsummā un Uzturlīdzekļu garantijas fondam neatmaksātajiem likumiskajiem procentiem 36,58 EUR apmērā, kopsummā prasot no atbildētājas 597,58 EUR. Kā pierādījumus par zaudējumu nodarīšanu prasītājs norāda iepriekš lietai pievienotos maksājumu uzdevumus un jaunos pierādījumus, proti, Uzturlīdzekļu garantijas fonda izsniegtu izziņu par fonda norēķiniem ar /pers. C/, kuri pierāda, ka atbildētāja vienā laika periodā saņēmusi uzturlīdzekļu maksājumus gan no Uzturlīdzekļu garantiju fonda, gan no prasītāja, ar to nodarot prasītajam zaudējumus. Zaudējumi aprēķināti no Uzturlīdzekļu garantiju fonda izsniegtās izziņas, kurā uzrādīts, ka atbildētāja laika periodā no 2016. gada 26. oktobra līdz 2017. gada 24. martam saņēmusi 561 EUR un prasītājam par šo laika periodu aprēķināti 36,58 EUR likumiskie procenti (*lietas 29. lapa*).

2017. gada 7. novembrī tiesā saņemti atbildētājas rakstveida paskaidrojumi. Paskaidrojumos atbildētāja norāda, ka prasību neatzīst, nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē (*lietas 37.-38. lapa*). Atbildētāja norāda, ka viņai svarīgi saņemt uzturlīdzekļus par bērnu konkrētajā datumā un paļauties uz šo naudas summu, bērna tēriņiem, ko nosaka Bērnu tiesību aizsardzības likums. Pašai personīgi nav svarīgi, kas šos uzturlīdzekļus ieskaita, galvenais, lai summa ienāk regulāri un konkrētajā datumā nevis vienu mēnesi bērna tēvs /pers. B/ šo naudas summu ieskaita, nākamajā mēnesi atkal neieskaita. Atbildētāja norāda, ka viņai nav paļāvības un garantijas, ka /pers. B/ spēj būt patstāvīgs un regulāri ieskaitīt uzturlīdzekļos paredzēto summu. Maksājumus neveic prasītājs, bet viņa māte /pers. F/ un ir mēnesis, kurā uzturlīdzekļu ieskaitīta summa ir 27 EUR. Pārbaudot sava konta izdrukas, redzams, ka ir mēneši, kuros atbildētāja saņēma uzturlīdzekļus gan no Uzturlīdzekļu garantiju fonda, gan no /pers. B/ mātes /pers. F/, šo informāciju nav slēpusi un laicīgi ziņojusi Uzturlīdzekļu garantiju fondam telefoniski, par ko attiecīgajos mēnešos Uzturlīdzekļu garantiju fonds neveica maksājumus. Ņemot vērā augstāk minēto, atbildētājas darbībās nav saskatāmi pārkāpumi, atbildētāja ir ievērojusi visus noteikumus un izpildījusi savus pienākumus. Ar /pers. B/ esošajiem zaudējumiem atbildētājai nav nekāda sakara, jo tie ir radušies prasītāja nepienācīgas pienākumu pildīšanas rezultātā, jo /pers. B/ nav ievērojis minēto uzturlīdzekļu maksāšanas kārtību, kā rezultātā viņam turpina veidoties parāds valstij. /pers. B/ prasību uzskata par nepamatotu. Paskaidrojumi pamatoti ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 172., 178., $250.^{25}$, $250.^{27}$, pantu, Bērnu tiesību aizsardzības likuma 2., 10. pantu, Civillikuma 1765. pantu, Uzturlīdzekļu garantiju likuma 12. panta trešo daļu (*lietas 39. lapa*).

2017. gada 22. novembrī tiesā saņemta prasītāja atsauksme par atbildētājas paskaidrojumiem. Prasītājs norāda, ka atsaucoties uz atbildētājas iebildumu pret prasību prasītājs secina, ka atbildētāja nav iesniegusi nevienu pierādījumu saviem apgalvojumiem. Atbildētāja nonāk pretrunā ar sevi, norādot, ka nav svarīgi, kas viņai veic uzturlīdzekļu maksājumu, tanī pat laikā, uzsverot, ka viņai ir aizspriedums, ka nauda saņemta no /pers. F/ konta. Visos maksājumos ir norādīts maksājuma mērķis. Atbildētāja pēc būtības atzīst savu vainu prasījumā, atzīstot, ka ir saņēmusi uzturlīdzekļus laika periodā no 2016. gada 16. oktobra līdz 2017. gada 24. martam gan no /pers. F/vārdā, gan no Uzturlīdzekļu garantiju fonda vienlaicīgi, neņemot vērā Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 17. panta (l) 4 radušos apstākli. Atbildētāja faktiski atzīst, ka nav pildījusi Uzturlīdzekļu garantiju fonda 17. panta (l) noteikto paziņošanas kārtību, ar savu apgalvojumu, ka telefoniski ziņojusi Uzturlīdzekļu garantiju fondam par radušos situāciju. Atbildētājai ir tiešs sakars ar prasītājam radītajiem zaudējumiem, kas radušies atbildētājai apzināti vai neapzināti nepildot Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 17. pantu, ar visām no atbildētājas darbības vai bezdarbības izrietošajām sekām. Atbildētājas uzskats par maksājumu regularitāti prasītājam nav saprotams. Prasītājs patur tiesības atbildētājas iebildumu pret prasību izmantot tiesā kā pierādījumu par apmelošanu un neslavas celšanu (*lietas 41. lapa*).

Prasītājs prasības pieteikumā un atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādījuši, ka lietas iztiesāšana tiesas sēdē nav nepieciešama (*lietas 7., 38. lapa*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma $250.^{26}$ pantu tiesa [..] var lietu iztiesāt tiesas sēdē arī pēc savas iniciatīvas [..]. Ar Aizkraukles rajona tiesas tiesneses 2017. gada 27. novembra lēmumu civillietas izskatīšana nolikta izskatīšanai 2018. gada 18. janvārī plkst. 10.00, aicinot uz tiesas sēdi puses

(*lietas 4. lapa*).

Tiesas sēdē prasītājs uzturēja prasību uz prasības pieteikumā minētajiem pamatiem. Papildus paskaidroja, ka atbildētāja ir saņēmusi naudu dubultā – gan no prasītāja, gan no Uzturlīdzekļu garantiju fonda. Kā pierādījumus tam, ka atbildētāja ir saņēmusi šīs naudas summas, prasītājs iesniedzis maksājuma uzdevumus, kurus ir veikusi prasītāja māte /pers. F/ prasītāja vārdā /pers. C/, norādot maksājuma uzdevumā kā maksājuma mērķi uzturlīdzekļus. Prasītājs iesniedzis arī Uzturlīdzekļu garantiju fonda saņemto izziņu, kurā norādīts, ka šajā laika periodā no 2014.-2017. gada martam atbildētāja ir saņēmusi ekvivalentu naudas summu. Vēlas, lai prasītājam tiktu segti nodarītie zaudējumi. Norādīja, ka nesāka spriedumu pildīt sprieduma labprātīgas izpildes termiņā, jo nebija iepazinies ar spriedumu un nebija to saņēmis. Iepazinies ar spriedumu tikai 2 mēnešus pēc tā pasludināšanas, saņemot tiesas kancelejā. Maksājumus sāka veikt 2016. gada 24. oktobrī. Līdz tam laikam spriedumu nepildīja. Tiesu izpildītājs bija bloķējis prasītāja kontus. Tiesu izpildītājs atsūtīja paziņojumu, ka ir uzsākta sprieduma piespiedu izpilde. Paziņojumā bija norādīts, ka sakarā ar sprieduma nepildīšanu, tiesu izpildītājs apņemas pildīt spriedumu piespiedu kārtā. Bija norādīts depozīta konts, tiesu izpildītāja konts, kurā ieskaitāmi maksājumi. Neskaitīja naudu kontā, jo bija vienojies ar atbildētāju, ka labprātīgi skaitīs uzturlīdzekļus katru mēnesi. Atbildētāja piekritusi. Vienojās, ka maksās reizi mēnesī noteiktu summu. Izpildu raksts nebija izņemts no tiesu izpildītāja, izpilde turpinājās. Norādīja, ka bija gatavs vienoties ar Uzturlīdzekļu garantiju fondu par parāda atmaksu. Sešus mēnešus maksājis, taču prasītāja fondam iesniegumu, ka saņēma naudu, neuzrakstīja. Norādīja, ka informējis tiesu izpildītāju, ka ir vienojušies ar atbildētāju par labprātīgu maksāšanu, sūtīja e-pastus. Šobrīd pierādījumu tam nav, taču tie esot viņa e-pastā.

Tiesas sēdē atbildētājas pilnvarotā pārstāve /pers. Z/ (mutiskais pilnvarojums tiesas sēdē 2018. gada 10. janvārī, *lietas 48. lapa*) prasību neatzina. Paskaidroja, ka uzturlīdzekļi prasītājam bija jāmaksā no prasības iesniegšanas brīža, par 2015. gada oktobri prasītājs izmaksāja atbildētājai 94 eiro 94,06 eiro vietā, par 2015. gada novembri 108 eiro vietā izmaksāti 27 eiro. Ņemot vērā, ka prasītājs nepildīja spriedumu, atbildētāja 2016. gada 2. janvārī vērsās Uzturlīdzekļu garantiju fondā, kurš parādnieka vietā uzturlīdzekļu izmaksu uzsāka februārī. Fonds uzturlīdzekļus izmaksā par iepriekšējo mēnesi. 2016. gadā no Uzturlīdzekļu garantiju fonda uzturlīdzekļi tika saņemti par 11 mēnešiem. Par 2016. gada decembri netika saņemti, ko apliecina konta izraksts. Līdz ar to Uzturlīdzekļu garantiju fonds janvārī par decembri uzturlīdzekļus neizmaksāja, tas tika izskaidrots prasītājam atbildē no Uzturlīdzekļu garantiju fonda. 2017. gadā 24. aprīlī Fonds prasītājam atkārtoti izskaidroja viņa pienākumu maksāt uzturlīdzekļus kārtībā, kā ir jāmaksā, caur tiesu izpildītājas kontu, kā arī norādīja, ka attiecīgajos laika posmos 2016. gada decembrī, kad bija nodotas ziņas Uzturlīdzekļu garantiju fondam, ka uzturlīdzekļi iemaksāti noteiktā kārtībā, tāpēc par šiem diviem mēnešiem 2016. gada decembri un 2017. gada martu atbildētāja uzturlīdzekļus no Uzturlīdzekļu garantiju fonda nesaņēma. Par 2017. gadu uzturlīdzekļi no Fonda tika saņemti par janvāri un februāri un no aprīļa līdz septembrim. Ar 2017. gada 1. oktobri izmaksa tika pārtraukta. No prasītāja uzturlīdzekļi bērnam par 2017. gada oktobri tika saņemti 114 eiro apmērā, tas bija tas maksājums, kas tika saņemts no tiesu izpildītājas. Maksājums tika saņemts 27. novembrī, līdz ar to prezumējams, ka šie uzturlīdzekļi ir par oktobri, ņemot vērā, ka ar 1. oktobri tika pārtraukta izmaksa. Nākamais maksājums bijis decembrī. Maksājums bija no /pers. F/ konta, 27. decembrī 135 eiro apmērā. Sekojot izmaksas secībai, prezumējams, ka 135 eiro ir nevis par decembri, bet par novembri, taču tam nav būtiskas nozīmes, jo par šiem trīs mēnešiem ir saņemti tikai divi maksājumi -114 eiro no tiesu izpildītājas un 135 eiro no /pers. F/ konta. Par vienu mēnesi uzturlīdzekļi nav saņemti. Prasītājs uzskata, ka atbildētāja ir nepamatoti saņēmusi 561 eiro par 2016. gada oktobra, novembra un decembra mēnesi kopā 333 eiro un par 2017. gada februāra un marta mēnesi - 228 eiro. Līdz ar to sanāk nevis par sešiem mēnešiem, bet par pieciem mēnešiem. Par 2017. gada janvāri, kad saņemts maksājums no prasītāja, no Uzturlīdzekļu garantiju fonda maksājums netika saņemts. Atbildētāja pieteikto prasības pieteikumu uzskata par nepamatotu. Saskaņā ar Uzturlīdzekļu garantijas fonda likuma 3. panta pirmās daļas 2. punktu ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda līdzekļiem tiek nodrošināti bērni līdz pilngadības sasniegšanai gadījumā, ja parādnieks nepilda tiesa nolēmumu par uzturlīdzekļu piedziņu vai vienošanos par uzturlīdzekļiem, no zvērinātas tiesu izpildītājas saņemtas ziņas, ka parādnieks nav noteiktā termiņā ieskaitījis zvērinātas tiesu izpildītāju depozīta kontā norādīto summu. Izvērtējot visus apstākļus, nav šaubu, ka prasītājs šādu paziņojumu bija saņēmis. To viņš apstiprināja arī tiesas sēdē. Pienākums maksāt uzturlīdzekļus caur tiesu izpildītāju prasītājam bija zināms. Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 12. panta trešā daļa nosaka, ka parādniekam no dienas, kad uzsākta izmaksa, šajā gadījumā 2016. gada 2. janvārī, ir pienākums veikt uzturlīdzekļu likumisko procentu maksājumus Fondam tiesu izpildītāja depozīta kontā. Parādniekam rezumējot šīs tiesību normas, ja viņa vietā tiek maksāti uzturlīdzekļi no Uzturlīdzekļu garantiju fonda, lai uzskatītu, ka viņš maksā uzturlīdzekļus no saviem līdzekļiem, samaksa jāveic tikai caur tiesu izpildītāju, nevis caur trešajām personām. Parādnieks tiek informēts par to, ka viņa vārdā tiek maksāti uzturlīdzekļi un kāds ir viņa pienākums. Lai pierādītu, ka uzturlīdzekļus var turpmāk maksāt regulāri, ir jāveic regulāri maksājumi uz tiesu izpildītāja kontu, kurš, saņemot maksājumus, ziņo Uzturlīdzekļu garantiju fondam. Tieši šī iemesla maksāšanas kārtība ir tāda, ka tiek veikta izmaksa par iepriekšējo mēnesi, lai gadījumā, piemēram, ja janvāra mēnesī prasītājs iemaksā tiesu izpildītājas kontā, izpildītājs ziņo Fondam un Fonds tajā mēnesī uzturlīdzekļus neizmaksā. Kad šī kārtība tika ievērota, tā tas arī notika. Apšaubāms arguments, ka tāda kārtība prasītājam nav bijusi zināma. Raugoties no atbildētājas viedokļa, viņa nevar zināt vai un kā parādnieks pilda viņam uzlikto pienākumu. Tās ir parādnieka saistības ar tiesu izpildītāju un Uzturlīdzekļu garantiju fondu, atbildētājai nav jāzina, kurā mēnesī, kādi saņemtie naudas līdzekļi ir domāti vai kā papildus līdzekļi bērnam, vai parādnieks nav ievērojis kārtību, uzlicis trešajai personai pārskaitīt uzturlīdzekļus pa tiešo, pārkāpjot uzliktā pienākuma izpildes kārtību. Atbildētājai nav jāiet jāskaidrojas, vai prasītājs nav kaut ko ne tā izdarījis, viņas pienākums ir paziņot Uzturlīdzekļu garantiju fondam. Fondam atbildētāja paziņoja. Ņemot vērā šos apstākļus, atbildētāja uzskata, ka nav pieļaujama situācija, ka parādnieks neievēro noteikto kārtību uzturlīdzekļu samaksai un negatīvās sekas iestājas atbildētājai. Ne jau atbildētājas rīcības dēļ ir radušies, kā prasītājs uzskata, zaudējumi. Zaudējumi ir tiešās sekas paša prasītāja likumam neatbilstošai rīcībai. No /pers. F/ saņemtos līdzekļus atbildētāja uztvēra, kā papildus finansiālo atbalstu. Atbildētājas pilnvarotā pārstāve norādīja, ka atbildētāja nezināja un nevarēja zināt, ka šie līdzekļi ir nevis tie, kuri domāti maksāt, kuriem būtu bijis jābūt maksātiem caur tiesu izpildītāju. Viņa paļāvās, ka saņem naudas līdzekļus no bērna tuviniekiem. Atbildētājai ir tiesības uzskatīt, ka šie ir papildus līdzekļi bērnam. Neviens normatīvais akts neierobežo maksimālo uzturlīdzekļu apmēru, bērna radiniekiem nav aizliegts bērnu atbalstīt, ir pašsaprotami, ka viņa šos naudas līdzekļus no trešās personas konta uzskatīja par papildinājumu. Kad prasītājs pildīja savu pienākumu kārtībā, kādā jāveic samaksa, tad no Fonda līdzekļi netika saņemti. Atbildētāja uzskata, ka viņai nav jānes atbildība par to prasītāja rīcību, kas neatbilst normatīvajos aktos noteiktai kārtībai. To, ka prasītājs ir izmaksājis vairāk, kā noteikts tiesas spriedumā, tā no viņa pozīcijas ir juridiska kļūda, tā ir tāda kļūda, kas negatīvas sekas ir radījusi viņam pašam. Parāds pret valsti ir lielāks nekā tas varētu būt, ja prasītājs būtu ievērojis viņam uzlikto pienākumu maksāt uzturlīdzekļus. Prasītājam bija visas iespējas neradīt viņam pašam nelabvēlīgās sekas. Attiecībā uz atbildētājas rīcību un savstarpējo saikni ar Fondu, atbildētājas pilnvarotā pārstāve norādīja, ka sakarā ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 5. panta otrās daļas 3. punktu, fonda administrācijai, ja tā uzskata un konstatē, ka kādi līdzekļi ir izmaksāti nepamatoti, administrācijai ir pienākums nepamatoti izmaksātās summas piedzīt no iesniedzēja. Ņemot vērā, ka Uzturlīdzekļu garantiju fonds par lietas apstākļiem ir informēts, gan prasītājs ir vērsies, gan atbildētāja vairākkārt ir zvanījusi, secināms, ka atbildētāja likumā noteikto kārtību ir ievērojusi, pret viņu fonda administrācija nav vērsusies, līdz ar to viņa naudas līdzekļus ir saņēmusi likumīgi. Norādīja, ka pirms nedēļas tika zvanīts Fondam, sakarā ar prasības pieteikumu un, izklāstot apstākļus par to, ka prasītājs uzskata, ka atbildētāja būtu kādu noteiktu summu saņēmusi nepamatoti, tika noskaidrots, ka šajā lietā, kas atrodas Uzturlīdzekļu garantiju fondā, nav nekādu ziņu, kas dotu pamatu fonda administrācijai vērsties pret iesniedzēju, tika paskaidrots, ka atbildētājai ir tiesības no trešo personu kontiem saņemtos līdzekļus uzskatīt par papildu atbalstu, uzturlīdzekļu apmērs nav ierobežots. Gadījumā ja atbildētāja līdzekļus būtu saņēmusi nepamatoti, Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija, kurai ir visas ziņas par viņu izmaksātajiem līdzekļiem, gan visiem citiem apstākļiem, būtu nekavējoties uzsākusi administratīvo lietu, jo tas ir fonda pienākums un piedzinis nepamatoti izmaksātās summas no iesniedzējas. Tā kā tas nav noticis, jau vairāki

mēneši pagājuši, arī no brīža, kad tika pieņemts lēmums par uzturlīdzekļu izmaksas pārtraukšanu, pārliecinoties telefoniski, ka administrācija negrasās vērsties pret iesniedzēju, jo likumā noteiktā kārtība ir ievērota, atbildētāja nav pārkāpusi tiesību normas, nav radījusi zaudējumus prasītājam. Pēdējais maksājums, kas ir saņemts uz atbildētājas kontu ir 135 eiro. Tas ir lielāks, nekā noteiktais minimālais apmērs, līdz ar to rodas jautājums, vai arī šie virs 114 eiro izmaksātie uzturlīdzekļi, ja tie ir par decembra mēnesi, tad mazāka summa, ja par janvāra mēnesi, tad par 21 eiro vairāk, vai šī summa no prasītāja viedokļa ir uzskatāma par nepamatoti izmaksātu, kāda būs prasītāja rīcība, vai papildinās prasības apjomu vai nākamā mēnesī izmaksās mazāk. No atbildētājas viedokļa, viņai arī iepriekš bija tiesības uzskatīt, ka ir saņēmusi vairāk no prasītāja ģimenes, nevis nepamatoti saņēmusi. Atbildētājai šie papildus līdzekļi nav jāatdod. Atbildētāja tikai pēc tiesas dokumentu saņemšanas tika informēta un uzzināja, ka prasītājs kā Uzturlīdzekļu garantiju fonda parādnieks, nav pildījis noteikto maksāšanas kārtību. Atbildētājai nav jāskrien un jāmēģina noskaidrot, saņemot līdzekļus no trešās personas, vai tas nav kaut kā savādāk, vai tas ir tikai viens maksājums, caur tiesu izpildītāju maksājumi netika veikti. Attiecībā uz vienošanos, ko norādīja prasītājs, vienošanās ir bijusi par to, ka uzturlīdzekļus maksā bērna tēvs. Par to, ka viņš ir domājis maksāt caur trešajām personām, ka nemaksās tiesu izpildītājam, tādas runas nebija. Tas neizslēdz pienākumu norēķināties par parādu, kas radies pret valsti. Prasības pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu, jo pats prasītājs nav pienācīgi izpildījis tiesas spriedumu un nav izmaksājis uzturlīdzekļus pilnā apmērā par 2015. gadu 81,06 eiro un par vienu no mēnešiem 2017. gadā par decembri vai novembri - 114 eiro apmērā, kopā 195,06 eiro apmērā.

Motīvu daļa

Izvērtējot lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus kopsakarā ar tiesas sēdē sniegtajiem prasītāja un atbildētājas pilnvarotās pārstāves paskaidrojumiem, tiesa atzīst, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Civillikuma 93. panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Savukārt Civilprocesa likuma 96. panta piektā daļa nosaka, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 97. pantu, tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Lietā nav strīds, ka pusēm ir kopīgs bērns – /pers. K/, dzimusi 2008. gada 6. martā (*lietas 16. lapa*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 96. panta otro daļu, fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

Ar Aizkraukles rajona tiesas 2015. gada 23. novembra spriedumu civillietā Nr. C07082015 sākot no 2015. gada 5. oktobra no /pers. B/ par labu /pers. C/ piedzīti uzturlīdzekļi meitas /pers. K/ uzturam 108 EUR mēnesī, bet ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna pilngadībai (*lietas 12.-15. lapa*). Spriedums stājies spēkā 2015. gada 15. decembrī. Ar minēto spriedumu noteikts, ka /pers. B/ spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 203. panta piekto daļu spriedumam, kas stājies likumīgā spēkā, ir likuma spēks, tas ir obligāts un izpildāms visā valsts teritorijā, un to var atcelt tikai likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā.

Likuma "Par tiesu varu" 16. pants nosaka, ka spriedums, kas stājies likumīgā spēkā, ir izpildāms. Šādam spriedumam ir likuma spēks, visiem tas ir obligāts un pret to jāizturas ar tādu pašu cieņu kā pret likumu.

No minētajām likuma normām izriet, ka spriedums ir ne tikai vispār obligāts, bet tas personai,

kurai ar spriedumu ir uzlikts noteikts pienākums, ir jāpilda tādā mērā un daļā, kādā tas uz viņu attiecas.

Prasītājs prasību pamatojis ar zaudējumu atlīdzības pienākumu, lūdzot piedzīt no atbildētājas zaudējumus 597,58 EUR, kas sastāv no zaudējumu pamatsummas 561 EUR un Uzturlīdzekļu garantiju fonda aprēķinātajiem likumiskajiem procentiem 36,58 EUR.

Prasītājs apgalvo, ka laika posmā no 2016. gada 26. oktobra līdz 2017. gada 24. martam ir izpildījis bērna uzturēšanas pienākumu, pārskaitot uzturlīdzekļu maksājumus no savas mātes konta prasītājas kontā, savukārt atbildētāja norādītajā laika posmā uzturlīdzekļu maksājumus ir saņēmusi gan no atbildētāja, gan no Uzturlīdzekļu garantiju fonda, tādējādi radot prasītājam zaudējumus.

Lietā nepastāv strīds par to, ka prasītājs pēc sprieduma spēkā stāšanās neuzsāka sprieduma labprātīgu izpildi. Tiesas sēdē prasītājs paskaidroja, ka uzturlīdzekļu maksājumus sācis veikt tikai 2016. gada 24. oktobrī, pārskaitot tos spriedumā noteiktajā apmērā no savas mātes /pers. F/ konta.

No atbildētājas pilnvarotās pārstāves paskaidrojumiem izriet, ka atbildētāja ir vērsusies pie zvērināta tiesu izpildītāja, iesniedzot izpildē izpildu rakstu par uzturlīdzekļu piedziņu, jo prasītāja veiktie uzturlīdzekļu maksājumi bijuši neregulāri un nepilnā apmērā.

Civilprocesa likuma 549. panta pirmā daļa nosaka, ka tiesu izpildītājs uzsāk izpildu darbības pēc piedzinēja rakstveida pieteikuma pamatojoties uz izpildu dokumentu. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 555. panta pirmo daļu tiesu izpildītājs, stājoties pie izpildes, paziņo parādniekam, nosūtot vai izsniedzot paziņojumu, par pienākumu izpildīt nolēmumu 10 dienu laikā. Tiesas sēdē prasītājs apliecināja, ka ir saņēmis zvērināta tiesu izpildītāja paziņojumu.

Zvērināta tiesu izpildītāja Ligita Gulbe ar 2017. gada 18. septembra izziņu apliecinājusi, ka pamatojoties uz Aizkraukles rajona tiesas 2015. gada 23. novembra izsniegto izpildu rakstu lietā Nr. C07082015 par uzturlīdzekļu piedziņu no /pers. B/ par labu /pers. C/ meitas /pers. K/ uzturam no 2016. gada 2. janvāra uzturlīdzekļus /pers. B/ vietā maksā Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija. Zvērināta tiesu izpildītāja norādījusi, ka par 2016. gada decembra mēnesi un 2017. gada marta mēnesi Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija neizmaksāja uzturlīdzekļus /pers. C/ meitas /pers. K/ uzturam (*lietas 55. lapa*).

Lietā nav strīds par to, ka 2016. gada 2. janvārī atbildētāja vērsās Uzturlīdzekļu garantiju fondā.

Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma (turpmāk – Fonda likums) 3. panta pirmajā daļā un 1. panta 3. punktā noteikts, ka uzturlīdzekļi no Fonda izmaksājami bērna uzturam, ja viņa vecāks nepilda tiesas nolēmumu vai pilda tiesas nolēmumu, bet nenodrošina minimālo uzturlīdzekļu apmēru. Šāds regulējums izriet no Civillikuma 179. pantā nostiprinātā abu vecāku absolūtā (neierobežotā) pienākuma samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu.

Fonda likuma 12. panta trešajā daļā noteikts, ka parādniekam no dienas, kad uzsākta uzturlīdzekļu izmaksa no Fonda, ir pienākums veikt uzturlīdzekļu un likumisko procentu maksājumus Fondam tā zvērināta tiesu izpildītāja depozīta kontā, kura lietvedībā atrodas attiecīgā izpildu lieta par uzturlīdzekļu piedziņu.

Lietā nav strīda par to, ka Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija par uzturlīdzekļu maksāšanas kārtību ir prasītāju informējusi.

No Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas 2017. gada 24. aprīļa atbildes prasītājam izriet, ka fonda administrācijā 2017. gada 1. janvārī un 2017. gada 3. aprīlī ir saņemti zvērinātas tiesu izpildītājas Ligitas Gulbes paziņojumi, kuros informēts, ka prasītājs nodrošinājis uzturlīdzekļus bērna uzturam par 2016. gada decembra un 2017. gada marta mēnešiem. Pamatojoties uz saņemto informāciju, fonda administrācija neizmaksāja uzturlīdzekļus no Uzturlīdzekļu garantiju fonda iesniedzējai /pers. C/ par minētajiem periodiem. Fonda administrācija vērš uzmanību, ka saskaņā ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 12. panta trešo daļu parādniekam, sākot ar dienu, kad uzsākta uzturlīdzekļu izmaksa no Uzturlīdzekļu garantiju fonda, ir pienākums izdarīt uzturlīdzekļu un likumisko procentu maksājumus tā tiesu izpildītāja depozīta kontā, kura lietvedībā atrodas attiecīgā i z p lieta par u

uzturlīdzekļu piedziņu. Ja parādnieks nav ievērojis minēto uzturlīdzekļu maksāšanas kārtību, parādniekam turpina veidoties parāds valstij iesniedzējai izmaksāto uzturlīdzekļu un par tiem aprēķināto likumisko procentu apmērā. Saskaņā ar Civillikuma 1765. panta pirmo daļu, likumiskie procenti ir 6 (seši) procenti no simta gadā, līdz ar to labprātīgi atmaksājamā summa par izmaksātajiem uzturlīdzekļiem katru mēnesi palielinās 0,5 procentu apmērā no izmaksātajām uzturlīdzekļu summām. Ņemot vērā minēto, uzturlīdzekļu maksājumi veicami zvērinātas tiesu izpildītājas Ligitas Gulbes depozītkontā: /konta numurs/ Uzturlīdzekļu izmaksu fonda administrācija izbeidz, pamatojoties uz tiesu izpildītāja paziņojumu par to, ka no parādnieka piedzītās summas nodrošina uzturlīdzekļus bērna uzturam tādā apmērā, kādu fonda administrācija izmaksā iesniedzējam parādnieka vietā. Vienlaikus fonda administrācija informē, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 621. panta pirmajai daļai no summas, ko tiesu izpildītājs piedzinis no parādnieka, vispirms viņš sedz sprieduma izpildes izdevumus, un no pārējās summas apmierina piedzinēju prasījumus, kas pamatoti ar šā tiesu izpildītāja lietvedībā esošiem izpildu dokumentiem (*lietas 30.-31. lapa*).

No Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas 2017. gada 19. aprīļa paziņojuma par izmaksātajām summām un aprēķinātajiem likumiskajiem procentiem izriet, ka Fonds prasītāja vietā laika posmā no 2016. gada februāra līdz 2017. gada aprīlim ir izmaksājis atbildētājai uzturlīdzekļus kopsummā 1445,42 EUR un aprēķinājis prasītājam likumiskos procentus 56,42 EUR apmērā (*lietas 32.-33. lapa*), tai skaitā 2016. gada februārī atbildētājai izmaksāti 107,42 EUR, martā 111 EUR, aprīlī 111 EUR, maijā 111 EUR, jūnijā 111 EUR, jūlijā 111 EUR, augustā 111 EUR, septembrī 111 EUR, oktobrī 111 EUR, novembrī 111 EUR, decembrī 111 EUR, 2017. gada janvārī 0,00, februārī 114 EUR, martā 114 EUR, aprīlī 0,00.

No minētās atbildes un Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas paziņojuma par izmaksātajām summām secināms, ka prasītājam neapšaubāmi bija zināma uzturlīdzekļu maksāšanas kārtībā, jo 2016. gada decembra un 2017. gada marta mēnešos Uzturlīdzekļu garantiju fonds uzturlīdzekļu izmaksu atbildētājai neveica, jo tika saņemta informācija, ka prasītājs šajos mēnešos ir nodrošinājis uzturlīdzekļus bērna uzturam.

Prasītājs pievienojis lietas materiāliem sešus maksājuma uzdevumus, no kuriem redzams, ka /pers. F/ uz /pers. C/ kontu 2016. gada 24. oktobrī pārskaitīti 111 EUR ar norādi "Civillieta Nr. C07082015 no /pers. B/"; 2016. gada 23. novembrī pārskaitīti 111 EUR ar norādi "Civillieta Nr. C07082015 no /pers. B/ alimenti par novembri"; 2016. gada 24. decembrī pārskaitīti 111 EUR ar norādi "Civillieta Nr. C07082015 no /pers. B/ alimenti par decembri"; 2017. gada 26. janvārī pārskaitīti 111 EUR ar norādi "Civillieta Nr. C07082015 no /pers. B/ alimenti par janvāri"; 2017. gada 24. februārī pārskaitīti 114 EUR ar norādi "Civillieta Nr. C07082015 no /pers. B/ alimenti par februāri"; 2017. gada 24. martā pārskaitīti 114 EUR ar norādi "Civillieta Nr. C07082015 no /pers. B/ alimenti par martu" (*lietas 17.-22. lapa*).

Civillikuma 1812. pants noteic, ka saistības izpildījums ir spēkā tikai tad, ja to izdarījusi un saņēmusi īstā persona īstā vietā, īstā laikā un pienācīgā kārtā.

Likumdevējs, nosakot uzturlīdzekļu maksāšanas principus, ir vadījies no apsvēruma, ka uzturlīdzekļi nepilngadīgā bērna uzturam maksājamai personai, kura īsteno bērna aprūpi un uzraudzību, tieši un nepastarpināti. Uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu nosaka tiesas spriedums un prasītājam nav tiesības izvēlēties citu uzturlīdzekļu maksāšanas kārtību kā to, kāda noteikta tiesas spriedumā.

Ņemot vērā, ka prasītājs labprātīgi nepildīja ar Aizkraukles rajona tiesas 2015. gada 23. novembra spriedumu noteikto uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu, atbildētāja iesniedza izpildu rakstu piespiedu izpildei zvērinātam tiesu uzpildītājam, kurš paziņoja prasītājam, kādā veidā un kārtībā izpildāms tiesas spriedums.

Tiesas sēdē prasītājs apstiprināja, ka nav ievērojis zvērinātas tiesu izpildītājas paziņojumā norādīto uzturlīdzekļu iemaksāšanas kārtību. Lietā netika iesniegti pierādījumi tam, ka prasītājs būtu iemaksājis ar spriedumu noteiktos uzturlīdzekļus zvērināta tiesu izpildītāja norādītajā depozītkontā.

No prasītāja iesniegtajiem maksājumu uzdevumiem redzams, ka no /pers. F/ (prasītāja mātes) konta atbildētājas kontā laika posmā no 2016. gada oktobra līdz 2017. gada 24. martam ieskaitīti 672 EUR. Tiesas sēdē atbildētājas pilnvarotā pārstāve paskaidroja, ka atbildētāja neapstrīd, ka ir saņēmusi līdzekļus no prasītāja mātes konta, taču saņemtos līdzekļus uztvēra kā papildus finansiālo atbalstu. Tiesa norāda, ka prasītājam bija jāievēro zvērinātas tiesu izpildītājas paziņojumā norādīto uzturlīdzekļu iemaksāšanas kārtību, proti, uzturlīdzekļi bija jāieskaita norādītajā depozītkontā un, ņemot vērā, ka šī kārtība netika ievērota, sekas, kas ir iestājušās šī kārtības neievērošanas rezultātā ir jāuzņemas pašam prasītājam.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 568. panta pirmo daļu sprieduma izpilde notiek uz parādnieka rēķina. Pēc tam, kad izpildu dokuments iesniegts izpildei, sprieduma labprātīga izpilde vai sprieduma izpilde tieši piedzinējam neatbrīvo parādnieku no sprieduma izpilde izdevumu atlīdzināšanas. Atbilstoši Civilprocesa likuma 565. panta 2.[1] daļai izpildu lietās par periodisku maksājumu piedziņu izpildu dokumentu izsniedz piedzinējam tikai tādā gadījumā, ja pilnībā ir segts parāds un sprieduma izpildes izdevumi.

Tiesa kritiski vērtē atbildētāja apgalvojumu, ka starp viņu un atbildētāju pastāvējusi vienošanās, ka prasītājs uzturlīdzekļu maksājumus veiks labprātīgi un prasītājs paļāvies uz to, ka atbildētāja izpildu rakstu no izpildes izņems.

Neskatoties uz to, ka tiesas sēdē atbildētājas pilnvarotā pārstāve norādīja, ka šāda vienošanās pušu starpā tiešām pastāvējusi, ir ņemams vērā, ka šī vienošanās notikusi pēc tam, kad uzsākta tiesas sprieduma piespiedu izpilde, atbilstoši Civilprocesa likumā noteiktajai tiesas spriedumu izpildes noteiktajai kārtībai. Apstāklis, ka prasītājs neievēroja nolēmuma izpildes mehānismu, ko regulē Civilprocesa likuma normas, nevar būt par pamatu, ka atbildētājai iestājas negatīvas sekas prasītāja rīcības dēļ. Prasītājs tiesas sēdē neapstrīdēja, ka viņam ir izveidojies uzturlīdzekļu parāds, jo nolēmuma izpildi viņš uzsācis tikai 2016. gada oktobrī. Kā tas izriet no zvērinātas tiesu izpildītājas 2017. gada 18. septembra izziņas, tad no prasītāja tiek ieturēti arī sprieduma izpildes un zvērināta tiesu izpildītāja amata atlīdzības izdevumi, līdz ar to gadījumā, ja starp piedzinēju un parādnieku tiek panākta vienošanās par turpmāku nolēmuma labprātīgu izpildi, izpildu dokumenta izsniegšana atpakaļ piedzinējam iespējama tikai tad, kad ir segti sprieduma izpildes izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 192. pantu tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas. No minētā panta izriet, ka tiesai jātaisa spriedums tikai par likumā pieteiktajiem prasījumiem un tikai tādā apjomā, kādā tie izspriesti tiesas sēdē, tiesai izskatot lietu pēc būtības.

Prasība pamatota ar zaudējumu nodarīšanu prasītājam.

Attiecīgi tiesai, izšķirot strīdu starp pusēm, pirmkārt, vērtējams jautājums par to, vai zaudējumu atlīdzināšanai ir juridisks pamats, un tikai pēc tam - apstākļos, ja šāds pamats tiek konstatēts, jāvērtē pieprasītā zaudējumu apmērs.

Civillikuma 1779. pants nosaka, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. Saskaņā ar Civillikuma 1775. pantu katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina. Zaudējumu atlīdzības prasības apmierināšanai nepieciešams konstatēt personas prettiesisko rīcību, šīs personas vainu, zaudējumu esamību un to konkrēto apmēru, kā arī cēlonisko sakaru starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem.

Tiesa uzskata, ka prasītājs nav ņēmis vērā Civillikuma 1776. pantu, tieši, ka cietušajam zaudējumu novēršanai jāveic tādi pasākumi, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi. Tiesību aizskārējs var prasīt atlīdzināmo zaudējumu apmēra samazinājumu tādā apmērā, kādā cietušais, ievērojot pienācīgu rūpību (1646.p.), varēja zaudējumus novērst, izņemot gadījumu, kad tiesību aizskārums izdarīts ļaunā nolūkā. Cietušajam ir tiesības prasīt to zaudējumu atlīdzību, no kuriem tam nav bijis iespējams izvairīties, veicot šā panta pirmajā daļā minētos pasākumus.

Tiesa uzskata, ka prasītāja arguments, ka atbildētāja rīkojas prettiesiski, jo norādītajā laika periodā saņēma uzturlīdzekļus gan no prasītāja, gan no Uzturlīdzekļu garantiju fonds, nav pietiekošs, lai izdarītu secinājumu par atbildētājas prettiesisku rīcību, jo kā iepriekš spriedumā tika atzīts, ka tiesas spriedumu piespiedu izpilde par strīdus laika periodu notika uz likumīgā spēkā stājušos sprieduma pamata, kas likumā noteiktajā kārtībā nav grozīts vai

atcelts, turklāt prasītājam pašam bija pienākums ievērot uzturlīdzekļu maksāšanas kārtību, līdz ar to novērst sev radītos zaudējumus. Tiesa piekrīt atbildētājas pilnvarotās pārstāves norādītajam, ka atbildētājai nav jāuzņemas atbildība par to, ka prasītājs nav ievērojis viņam noteikto uzturlīdzekļu maksāšanas kārtību. Turklāt kā izriet no Fonda likuma 5. panta otrās daļas, tad Fonda administrācijai ir pienākums piedzīt no iesniedzēja nepamatoti izmaksātās uzturlīdzekļu summas un likumiskos procentus par tām. Lietā tika konstatēts, ka Uzturlīdzekļu garantiju fonds nav vērsies pret atbildētāju par nepamatoti izmaksāto uzturlīdzekļu atmaksu.

Bez tam, lai no atbildētājas par labu prasītājam piedzītu zaudējumu atlīdzību, tiesai ir jākonstatē priekšnosacījumi zaudējumu atlīdzības prasības apmierināšanai.

Zaudējumu atlīdzības pienākums rodas sakarā ar neatļauto darbību. Tās pamatā ir: 1) nodarītāja prettiesiska rīcība; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars (*sk.: K.Torgāns. Saistību tiesības. I.daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 246.lpp.*).

Tiesa atzīst, ka lietas izskatīšanas gaitā prasītājs nepierādīja, ka zaudējumi ir radušies atbildētājas vainas dēļ. Tādējādi tiesa secina, ka nav pierādīta atbildētājas prettiesiskā rīcība, vaina un cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem. Līdz ar to tiesai nav pamata vērtēt zaudējumu apmēru.

Tā kā tiesa nekonstatē lietā ne atbildētājas vainu, ne arī tās prettiesisku rīcību, nav konstatējama arī cēloņsakarība starp zaudējumiem un atbildētājas prettiesisko rīcību. Līdz ar to prasība par zaudējumu atlīdzību ir noraidāma pilnībā.

Ņemot vērā, ka prasība ir noraidāma pilnībā, prasītāja tiesāšanās izdevumi nav atlīdzināmi.

Rezolutīvā daļa

Vadoties no Civilprocesa 93., 97., 190., 193. pantu, 250.^{26}, 250.^{27} pantu, tiesa nosprieda:

noraidīt /pers. B/ maza apmēra prasību par zaudējumu piedziņu no /pers. C/.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2018. gada 30. janvāra, apelācijas sūdzību iesniedzot Aizkraukles rajona tiesā.

Tiesnese S. Vikentjeva